

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*
A MODEL DEVELOPING CREATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS
IN KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ศศิรดา พงษ์ไทย

Sasirada Pangthai

สุบัน มุขระโกษา

Subun Muktarakosa

สมใจ มณีวงษ์

Somjai Maneewong

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

North Eastern University, Thailand

E-mail: dr.da2555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 390 คน โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มี 3 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ (2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ (3) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ (1) ความตระหนักรู้วัฒนธรรมละบรรยาการ (2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี (3) ความสามารถทางสติปัญญา 3) ด้านคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (1) สร้างสรรค์นวัตกรรม (2) ประยุกต์ใช้นวัตกรรม (3) ความท้าทาย (4) ความยืดหยุ่นและจินตนาการ

* Received 2 August 2019; Revised 11 September 2019; Accepted 18 September 2019

2. ผลการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .579 -.951, $p=.079$, GFI=.990, AGFI =.952, RMSEA=0.040 แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
คำสำคัญ: รูปแบบ, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study creative leadership characteristic elements 2) Develop creative leadership of school administrators in Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Sample groups were 390 people of school administrators, academic leaders and teachers, randomly selected by multiple procedures. Research tools were interview form, questionnaire, and evaluation form. Statistics for data analysis were frequency, percentage, average, standard deviation and confirmatory component analysis.

The finding were as follow:

1.To study the elements of creative leadership characteristic of school administrators in office of Khon Kaen Primary Educational Service Area Office
 2. There are 3 main elements and 10 sub-elements: 1) Vision (1) Vision building (2) Communication vision (3) motivation 2) Leadership of leader (1) Cultural awareness and atmosphere (2) Technology ability (3) Intellectual ability 3) Creative and Innovation (1) Innovation Creativity (2) Applying innovation (3) Challenge (4) Resilience and imagination

2. The results of creative leadership model of school administrators in Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 Based on the results of confirmed elements analysis, the elements weight value between .579 -.951, $p=.079$, GFI=.990, AGFI =.952, RMSEA=0.040 indicates that the developed model is in harmony with empirical data.

Keywords: Model, Creative Leadership, School Administrators

บทนำ

ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรและสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงที่ทุกคนต้องเผชิญ ทุกองค์กรจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพสูง มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี และสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่มีความสามารถและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะสังคมไทยก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างเต็มตัวทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม ล้วนดำเนินไปอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันสูง การเข้าสู่แหล่งข้อมูลปริมาณมหาศาลผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะเด็กเปลี่ยนไป ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลางและก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูงโดยใช้นวัตกรรม ทางเศรษฐกิจสังคมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อการขับเคลื่อนประเทศการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศเพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ (ไกรยศ ภัทรวาท, 2560)

ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลักและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศ เทคโนโลยี บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นภาระที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ยอดเยี่ยม ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้พัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ให้เกิดขึ้นในองค์กร ขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการใหม่ๆ รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนศิษย์เก่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการที่จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ศศิธรดา แพงไทย, 2559) ภาวะผู้นำในปัจจุบันและภาวะผู้นำในอนาคตจากการศึกษาแนวคิดจากนักวิชาการและนักวิจัย พบว่า ผู้นำในปัจจุบันต้องเป็นบุคคลที่สามารถสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ บรรยากาศการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลในองค์กรได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้นำในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นความสามารถในการปรับตัว ความร่วมมือ และความเชื่อมโยงที่ไร้พรมแดน การสร้างนวัตกรรมและการมีภาวะผู้นำร่วมกันภายในองค์กรและได้เสนอแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำในอนาคต เช่น มัทนา วังถนอมศักดิ์ ได้แสดงทัศนะไว้ว่าคุณสมบัติของผู้นำใน

อนาคตควรประกอบด้วย 1) ทักษะใหม่ ผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลมีความเข้าใจผู้อื่นสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงได้ 2) ความร่วมมือผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งส่วนบุคคลและการทำงานเพื่อความคล่องตัว และความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกันทั้งภายในและระหว่างองค์กร 3) การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงสร้างองค์กรที่มีการส่งเสริมติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการทำงานร่วมกัน 4) ยึดหลักความยืดหยุ่น ยอมรับ และแสวงหาความท้าทาย เช่น การทำงานที่ไม่ถนัด ไม่คุ้นเคย การทำงานกับบุคคลใหม่ ๆ 5) ใจกว้าง และปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ กล้ารับฟังความคิดเห็นหรือการทดลองทำสิ่งต่างที่ไม่ยึดติดกับแนวคิดหรือความรู้และความสามารถเดิม ๆ 6) แสวงหาตัวอย่างศึกษาวิธีการทำงานของบุคคล ที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการแสวงหา แนวทางการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ๆ (มัทนา วังธนอมศักดิ์, 2550) และ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ได้ศึกษาวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการตั้งใจ ประสานงาน และนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้าน 1) สภาพแวดล้อมแบบเปิดด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิด และพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ 2) แรงจูงใจภายใน ด้วยการมีความอยาก ความคาดหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ 3) ความรู้เชิงลึก ด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะ ประสบการณ์อันจะผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาด ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) ในเรื่องเดียวกัน วิมล จันทรแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์พบว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 1) การเป็นผู้นำ 2) การเรียนรู้แบบทีม 3) การเป็นผู้นำของผู้นำ 4) ผู้นำที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ 5) ผู้นำการบริหารความเสี่ยง และ 6) ผู้นำที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (วิมล จันทรแก้ว, 2555)

ดังนั้น รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาครอบคลุมทุกภารกิจ ดังนั้นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและนำไปประพฤติ ปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนเก่งคนดีและมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ เพราะผู้บริหารคือหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาของชาติ จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาในรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 ซึ่ง

ผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยที่สำคัญ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 2 สรุปเป็นองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยขั้นตอนที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (criterion based selection)
จำนวน 5 คนประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเขตพื้นที่จำนวน 2 คน ผู้บริหาร
สถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาโดยได้รับรางวัลระดับชาติ ที่เกี่ยวกับการ
บริหารสถานศึกษาหรือเป็นผู้บริหารต้นแบบ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบ
สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และ
ตรวจสอบข้อมูลแบบ สามเส้า (triangulation)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ผู้วิจัยได้ยกร่างองค์ประกอบ
รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หลังจากนั้นก็เป็นขั้นตอนการตรวจสอบและยืนยัน

องค์ประกอบของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน 2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติระดับชาติ จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการระดับอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาจำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) ผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงองค์ประกอบตัวบ่งชี้และยกร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือและเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการครูผู้สอน จำนวน 1, 801 คน เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (วรณี แกมเกตุ, 2551) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 หน่วยต่อหนึ่งตัวแปร จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีค่า ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 และตรวจสอบ ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ทั้งฉบับ .966 แบบสอบถามส่งกลับคืนมาทั้งหมด 380 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 97.43

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 40 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ และ 3) ความเป็นประโยชน์ แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า

1. องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และ 10 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ (2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ (3) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ (1) ความตระหนักรู้วัฒนธรรมละบรรยาการ (2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี (3) ความสามารถทางสติปัญญา 3) ด้านคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (1) สร้างสรรค์นวัตกรรม (2) ประยุกต์ใช้นวัตกรรม (3) ความท้าทาย (4) ความยืดหยุ่นและจินตนาการ

2. รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า

1) องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ (Vision) จากผลการวิเคราะห์ค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 716.433 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีค่า Kaiser-Meyer-Olkin (MSA) เท่ากับ .730 แสดงว่าองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เหมาะสมในระดับปานกลางสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ และผลการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก 1) ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 3) ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000

2) องค์ประกอบด้านผู้นำของผู้นำ (Leader) จากผลการวิเคราะห์ค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 358.880 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีค่า Kaiser-Meyer-Olkin (MSA) เท่ากับ .712 แสดงว่าองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เหมาะสมในระดับปานกลางสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ และผลการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก 1) ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 3) ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000

3) องค์ประกอบด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Innovation) จากผลการวิเคราะห์ค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 1050.114 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีค่า Kaiser-Meyer-Olkin (MSA) เท่ากับ .804 แสดงว่าองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เหมาะสมในระดับปานกลางสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ และผลการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก 1) ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ค่าดัชนีระดับ

ความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .995 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .950 3) ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้นำเสนอในรูปแบบตาราง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

	Vision		Leader		Innovation	
	Factor	p	Factor	p	Factor	p
	Loading		Loading		Loading	
X1	.854	***				
X2	.863	***				
X3	.925	***				
X4			.769	***		
X5			.597	***		
X6			.729	***		
X7					.908	***
X8					.800	***
X9					.951	***
X10					.893	***
Chi-square (χ^2) = 19.406		df=12	P=0.079	$\chi^2/df=1.617$		
GFI=.990		AGFI=.952	RMSEA=0.040	RMR=0.006		

*** $P < 0.001$

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก

1. ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและ/หรือค่าไค-สแควร์ หาด้วยองศาอิสระ (df) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2551) ซึ่งในที่นี้ค่า ไค-สแควร์เท่ากับ 19.406 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 12 และมีค่าความน่าจะเป็น (P-value) เท่ากับ 0.079 และค่าไค-สแควร์หาด้วยองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 1.617

2. ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.990 และ 0.952 ตามลำดับ (การวิจัยในครั้งนี้ใช้ค่า $GFI > 0.90$ และค่า $AGFI > 0.90$)

3. ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.040 ($RMSEA < 0.05$) แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)

4.1 ด้านวิสัยทัศน์ มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.854-0.925 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ การสื่อสารวิสัยทัศน์ (X2) รองลงมาคือ การสร้างแรงบันดาลใจ (X3) และ การสร้างวิสัยทัศน์ (X1) ตามลำดับ

4.2 ด้านผู้นำของผู้นำ มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.597-0.769 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศ (X4) รองลงมาคือ ความสามารถด้านสติปัญญา (X6) และความสามารถด้านเทคโนโลยี (X5) ตามลำดับ

4.3 ด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.800-0.951 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความท้าทาย (X9) รองลงมาคือ สร้างสรรค์นวัตกรรม (X7) และความยืดหยุ่นและจินตนาการ (X10) องค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การประยุกต์ใช้นวัตกรรม (X8)

3. ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านความยืดหยุ่นและจินตนาการ ส่วนด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุดคือ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี และด้านความสามารถทางสติปัญญา และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านความท้าทายมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ดังรายละเอียดตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

องค์ประกอบรูปแบบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การสร้างวิสัยทัศน์	4.67	0.46	มากที่สุด	4.65	0.46	มากที่สุด	4.77	0.47	มากที่สุด
2.การสื่อสารวิสัยทัศน์	4.60	0.54	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด	4.65	0.45	มากที่สุด
3.การสร้างแรงบันดาลใจ	4.87	0.33	มากที่สุด	4.57	0.54	มากที่สุด	4.57	0.49	มากที่สุด
4.ความตระหนักรู้วัฒนธรรม	4.70	0.46	มากที่สุด	4.55	0.50	มากที่สุด	4.62	0.50	มากที่สุด
5.ความสามารถด้านเทคโนโลยี	4.60	0.49	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด	4.60	0.53	มากที่สุด
6.ความสามารถทางสติปัญญา	4.55	0.49	มากที่สุด	4.62	0.49	มากที่สุด	4.63	0.55	มากที่สุด
7.สร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.55	0.50	มากที่สุด	4.57	0.50	มากที่สุด	4.52	0.50	มากที่สุด
8.ประยุกต์ใช้นวัตกรรม	4.57	0.50	มากที่สุด	4.54	0.43	มากที่สุด	4.55	0.47	มากที่สุด
9.ความท้าทาย	4.56	0.47	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
10.ความยืดหยุ่นและจินตนาการ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.54	0.46	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.67	0.26	มากที่สุด	4.69	0.22	มากที่สุด	4.67	0.20	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มี 3 องค์ประกอบหลัก และ 10 องค์ประกอบย่อย 1) ด้านวิสัยทัศน์ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ (2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ (3) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ (1) ความตระหนักรู้วัฒนธรรม และบรรยากาศ (2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี (3) ความสามารถทางสติปัญญา 3) ด้านคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (1) สร้างสรรค์นวัตกรรม (2) ประยุกต์ใช้นวัตกรรม (3) ความท้าทาย (4) ความยืดหยุ่นและจินตนาการ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ที่ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้องค์ประกอบ คือ จินตนาการ ความยืดหยุ่นและวิสัยทัศน์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) และสอดคล้องกับ Delia Bosiok ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะและความสร้างสรรค์ พบว่า ลักษณะของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ ใช้มุมมองที่แตกต่างของสถานการณ์ มีความปรารถนาในการยอมรับความเสี่ยงด้วยนวัตกรรมและความคิดใหม่ ๆ (Delia Bosiok, 2013) และสอดคล้องกับ สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ จินตนาการ (Imagination) ความยืดหยุ่น (Flexibility) วิสัยทัศน์ (Vision) และการแก้ปัญหา (Problem Solving) แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถนำไป

พัฒนาต่อยอดเป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่จะทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในองค์กร สามารถพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดความสร้างสรรค์ทั่วทั้งองค์กรต่อไป (สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

2. ผลการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยสามารถนำเสนอผลการอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ 3) การสร้างแรงบันดาลใจ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .854 -.925 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ (.925) แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสามารถสื่อสารความเชื่อแนวคิดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อเกิดวิสัยทัศน์ร่วม กระตุ้น โน้มน้าวสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเห็นคุณค่าและความสำคัญ สร้างแรงบันดาลใจให้ทำงานเป็นทีม ปลุกฝังเจตคติที่ดีเชิงสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์กรเพื่อให้ผู้นำได้มีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้นำสามารถบริหารงานและสร้างบรรยากาศในการกระตุ้นทีมงานในองค์กรให้มีความร่วมมือในความคิดสร้างสรรค์ การคิดค้นวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ แก่องค์กร เพื่อความเจริญก้าวหน้าและอยู่รอดในภาวะโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560) และยังสอดคล้องกับ จารินี สีกุลจ้อย และคณะ ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของสถานศึกษา คือความยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ และจินตนาการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกระตบสูงมาก($r_{xy} = .938$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จารินี สีกุลจ้อย และคณะ, 2558)

2.2 ด้านผู้นำของผู้นำ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศ 2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี 3) ความสามารถทางสติปัญญา ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .597 -.769 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศ (.769) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการสร้างบรรยากาศแบบเปิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความไว้วางใจ ลดบทบาทการเป็นผู้ควบคุมและกฎระเบียบ มุ่งความสำเร็จแต่ยึดมั่นค่านิยม มีวิธีการที่เป็นผล

ทางบวก มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการ จัดระบบการบริหารจัดการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจอย่างชาญฉลาด เชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถของบุคลากร ติดต่อสื่อสารโดยตรง จิตใจดีจริงใจ ยุติธรรมเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ ประเวศ วะสี ที่ให้พรคนว่าผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีการเรียนรู้ตลอดเวลา มี ทศนคติเชิงบวกต่อโลก ต่อชีวิต เชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่น มีความคิด สร้างสรรค์ รู้จักใช้วิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาส รวมทั้งเป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองเสมอทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก (ประเวศ วะสี, 2540) และยังสอดคล้องกับ Davar, R.S. กล่าวว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการชี้นำตนเอง และผู้อื่น รับฟังปัญหาและการเสนอแนะของผู้ปฏิบัติงาน มีอิทธิพลโน้มน้าวและชักจูงผู้อื่นให้ ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งกล้าคิดและตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ (Davar,R.S., 1996) และสอดคล้องกับ แนวคิดของ สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก ได้สรุปการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า องค์กรจำเป็นต้องมีการส่งเสริมความสร้างสรรค์จากองค์กร หัวหน้า งาน และผู้ร่วมงาน มีการเปิดโอกาสให้มีการทำงานอย่างอิสระ มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น และเพียงพอในการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่แสดงถึงความ ไว้วางใจ และสนับสนุนกระตุ้นให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ รวมทั้งมีการให้ความรู้กระบวนการ ความคิดสร้างสรรค์และการเสริมสร้างให้เกิดองค์ประกอบของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ จินตนาการ ความยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ และกล้าแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้นำให้เป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในองค์กร และพัฒนาจนเกิดความยั่งยืน (สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

2.3 การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) การประยุกต์ใช้นวัตกรรม 3) ความท้าทาย 4) ความ ยืดหยุ่นแลจินตนาการ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .800 -.951 องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ความท้าทาย (.951) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความท้าทายผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นความสำคัญกับผู้บริหารที่ สร้างความท้าทายกับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยผลการปฏิบัติงาน และมีคุณลักษณะในด้านความ มั่นใจกล้าตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลง ผู้นำหรือผู้บริหาร เป็นบุคคลหลักที่จะต้องรับผิดชอบต่อบรรยากาศที่เกิดขึ้น ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีของโรงเรียนและให้โอกาสเปิดกว้าง เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นผู้บริหารพัฒนาสถานศึกษาด้วยการ สร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจนเกิดเป็นสถานศึกษาต้นแบบมีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ แนวคิดของการจัด

การศึกษายุคการศึกษา 4.0 ซึ่ง ขวลิท โพธิ์นคร ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ในการสร้างเด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความคิดของเด็กและเยาวชนไปสู่ที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เรียกว่าเป็น Problem Based Learning การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและทำท้ายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน (ขวลิท โพธิ์นคร, 2560) และยังสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การศึกษาไทย 4.0 เป็นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ เป็นการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานหรือนวัตกรรมได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2559)

สรุป

องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 10 องค์ประกอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ 3) การสร้างแรงบันดาลใจ องค์ประกอบที่ 2 ด้านผู้นำของผู้นำ 1) ความตระหนักรู้วัฒนธรรมละบรรยาการ 2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี 3) ความสามารถทางสติปัญญา องค์ประกอบที่ 3 ด้านคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 1) สร้างสรรค์นวัตกรรม 2) ประยุกต์ใช้นวัตกรรม 3) ความท้าทาย 4) ความยืดหยุ่นและจินตนาการ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีค่าอำนาจขององค์ประกอบอยู่ ระหว่าง .597-.9951, $p=.079$, GFI=.990, AGFI=.952, RMSEA=0.040 แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลการประเมินรูปแบบโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า องค์ประกอบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หากดำเนินการพัฒนาหรือนำรูปแบบไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งผู้บริหารเก่าและผู้บริหารใหม่ จะสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในด้านความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการบริหารที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม

ร่วม บรรยากาศแบบเปิด และการยอมรับความสามารถของเพื่อนร่วมงาน หรืออีกหลากหลายตัวบ่งชี้ที่เป็นข้อค้นพบในงานวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจะเพิ่มพูนความรู้และทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงานด้านกลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มบริหารบุคคลเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารงานในสถานศึกษา

2.1 ควรจะส่งเสริมการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้แบบทีม ผู้นำของผู้นำ ส่งเสริมกระตุ้น ให้โอกาสบุคลากร พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ และนำแนวคิดนวัตกรรมมายกระดับความสำเร็จของสถานศึกษาให้ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา เพราะจะมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2.2 ควรจะนำรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปต่อยอด ทดลองนำนวัตกรรมไปปรับประยุกต์ใช้จริงในสถานศึกษาโดยกำหนดผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มเป้าหมายการทดลองให้ชัดเจนแล้วศึกษาผลการพัฒนาของผู้ร่วมวิจัย

2.3 ในประเด็นที่ค้นพบในองค์ประกอบย่อย เรื่อง ความท้าทาย และ การสื่อสารวิสัยทัศน์ ควรนำประเด็นเหล่านี้ไปศึกษาต่อยอดให้เกิดความลุ่มลึกเพื่อหาข้อค้นพบใหม่ ๆ ในการพัฒนาสถานศึกษาและบุคลากรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไกรยส ภัทราวาท. (2560). บทเรียนสำคัญจากระดับนานาชาติ 21 ธันวาคม 2016. เรียกใช้เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://thaipublica.org/2016/12/kraiyospisa-2015>
- จารินี สิกุลจ้อย และคณะ. (2558). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา

- เขต 2. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 45-56.
- ชลิต โปธินคร. (2560). ห้องสมุดดิจิทัลกับการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2561 จาก <https://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>
- ประเวศ วะสี. (2540). ภาวะผู้นำความเป็นไปในสังคมและวิธีการแก้ไข. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์ และคณะ. (2559). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2555). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศศิรดา แพงไทย. (2559). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6(1), 72-84.
- สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(1), 29-43.
- สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. (2551). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพมหานคร: บริษัทมีเดีย จำกัด.
- Davar,R.S. (1996). Creative Leadership: the people-oriented task approach. Indian Journal of Industrial Relations, 31(3), 421-424.
- Delia Bosio. (2013). Leadership styles and creativity. Online Journal of Applied Knowledge Management, 1(2), 64-77.